

KOMISJONI RAKENDUSMÄÄRUS (EL) 2022/2094,**28. oktoober 2022,****millega määratakse vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) 2019/1700 kindlaks tarbimise valdkonna valikuuringu andmekogumite tehnilised üksikasjad, kehtestatakse teabe edastamise tehnilised vormingud ning määratakse kindlaks kvaliteediaruannete üksikasjad ja sisu****(EMPs kohaldatav tekst)**

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. oktoobri 2019. aasta määrust (EL) 2019/1700, millega luuakse valimitena kogutud individuaalsetel andmetel põhineva üksikisikuid ja leibkondi käsitleva Euroopa statistika ühtne raamistik ning muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseid (EÜ) nr 808/2004, (EÜ) nr 452/2008 ja (EÜ) nr 1338/2008 ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1177/2003 ja nõukogu määrus (EÜ) nr 577/98, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 7 lõiget 1, artikli 8 lõiget 3 ja artikli 13 lõiget 6,

ning arvestades järgmist:

- (1) Selleks, et tagada tarbimise valdkonnas valikuuringu ehk leibkondade eelarve uuringu nõuetekohane elluviimine, tuleks komisjonil täpsustada andmekogumi tehnilised üksikasjad, teabe edastamiseks vajalikud tehnilised vormingud ning kvaliteediaruannete üksikasjad ja sisu.
- (2) Leibkondade eelarve uuring on peamine vahend, mille abil koostatakse oluliste makromajanduslike näitajate, nagu tarbijahinnaindeksite ja ühtlustatud tarbijahinnaindeksite kaalutegurid nii inflatsiooni mõõtmiseks kui ka rahvamajanduse arvepidamise otstarbel. Nendes uuringutes kirjeldatakse üksikasjalikult tavaleibkondade kogu tarbimiskulutusi, kasutades kirjeldamisel leibkondade tunnuseid, nagu tulu, eluase ning paljud muud demograafilised ja sotsiaal-majanduslikud tunnused. Seega esitatakse nendes teavet liikmesriikide leibkondade ja üksikisikute majanduslike ja sotsiaalsete elamistingimuste kohta. Leibkondade eelarve uuringu teavet kasutatakse ELi tasandil ka tarbijakaitsepoliitika valdkonnas.
- (3) Euroopa rohelises kokkuleppes nõutakse kestlikku tarbijapoliitikat, mis võimaldab tarbijal teha teadlikke valikuid ja aktiivselt osaleda rohepöördes ⁽²⁾. Rohelise kokkuleppe üks eesmärke on ka tagada õiglane ja kaasav üleminek ning pöörata samas piisavalt tähelepanu sotsiaalsetele aspektidele ja mõju jaotumisele. Lisaks on strateegia „Talustaldrikule“ eesmärk edendada kestlikult toodetud toidu tarbimist ja hõlbustada üleminekut tervislikule ja kestlikule toitumisele ⁽³⁾. Samuti propageeritakse Euroopa vähktõvevastase võitluse kavas tervislikku toitu teatavate vähiriskide vähendamiseks ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ ELT L 261 I, 14.10.2019, lk 1.⁽²⁾ COM(2019) 640.⁽³⁾ COM(2020) 381.⁽⁴⁾ COM(2021) 44.

- (4) Riikliku statistika rahvusvaheline võrreldavus eeldab territoriaalüksuste, hariduse, elukutse ja majandussektori puhul selliste statistiliste liigituste kasutamist, mis on kooskõlas NUTSi, ⁽⁵⁾ ISCEDi, ⁽⁶⁾ ISCO ⁽⁷⁾ ja NACE ⁽⁸⁾ klassifikatsioonidega. Lisaks tuleb selleks, et liigitada ja analüüsida leibkondade individuaalseid tarbimiskulutusi nende eesmärgi järgi, kasutada individuaaltarbimise klassifikaatorit eesmärgi järgi (edaspidi „COICOP“) ⁽⁹⁾.
- (5) Käesolevas määruses sätestatud meetmed on kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 223/2009 artikli 7 alusel asutatud Euroopa statistikasüsteemi komitee arvamusega, ⁽¹⁰⁾

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Reguleerimisala

Käesoleva määrusega täpsustatakse tarbimise valdkonnas andmekogumite tehnilised üksikasjad, liikmesriikidelt komisjonile (Eurostatile) teabe edastamiseks vajalikud tehnilised vormingud ning kvaliteediaruannete edastamiseks vajalikud üksikasjad ja nende sisu.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) „vaatlusperiood“ – ajavahemik, mille kohta konkreetsed andmed käivad;
- 2) „jooksev kalendriaasta“ – küsitluse toimumise kalendriaasta;
- 3) „valimiisik“ – tavaleibkonna liige, kes on jooksva kalendriaasta 1. jaanuaril vähemalt 16-aastane;
- 4) „valimileibkond“ – tavaleibkond, millesse kuulub vähemalt üks valimiisik;
- (5) „vanus“ – isiku vanus täisaastates jooksva kalendriaasta 1. jaanuaril;
- (6) „viiteisik“ – leibkonna liige, kes on vähemalt 16-aastane ja kelle osa leibkonna kogutulus on suurim;
- (7) „kogumisüksus“ – teatavate tunnustega leibkond või isik, mille/kelle kohta kogutud teave käib;

⁽⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. mai 2003. aasta määrus (EÜ) nr 1059/2003, millega kehtestatakse ühine statistiliste territoriaalüksuste liigitus (NUTS) (ELT L 154, 21.6.2003, lk 1).

⁽⁶⁾ Rahvusvaheline ühtne hariduse liigitus, 2011, <http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/international-standard-classification-of-education-isced-2011-en.pdf> (kättesaadav inglise, prantsuse ja hispaania keeles).

⁽⁷⁾ Komisjoni 29. oktoobri 2009. aasta soovitus 2009/824/EÜ ametialade rahvusvahelise standardklassifikaatori (ISCO-08) kasutamise kohta (ELT L 292, 10.11.2009, lk 31).

⁽⁸⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. detsembri 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1893/2006, millega kehtestatakse majanduse tegevusalade statistiline klassifikaator NACE Revision 2 ning muudetakse nõukogu määrust (EMÜ) nr 3037/90 ja teatavaid EÜ määrusi, mis käsitlevad konkreetseid statistikavaldkondi (ELT L 393, 30.12.2006, lk 1).

⁽⁹⁾ ÜRO rahvusvaheline individuaaltarbimise klassifikaator eesmärgi järgi (COICOP), 2018, https://unstats.un.org/unsd/classifications/business-trade/desc/COICOP_english/COICOP_2018_-_pre-edited_white_cover_version_-_2018-12-26.pdf (kättesaadav ainult inglise keeles).

⁽¹⁰⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 2009. aasta määrus (EÜ) nr 223/2009 Euroopa statistika kohta ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ, Euratom) nr 1101/2008 (konfidentsiaalsete statistiliste andmete Euroopa Ühenduste Statistikaametile edastamise kohta), nõukogu määruse (EÜ) nr 322/97 (ühenduse statistika kohta) ja nõukogu otsuse 89/382/EMÜ, Euratom (millega luuakse Euroopa ühenduste statistikaprogrammi komitee) kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 87, 31.3.2009, lk 164).

- (8) „leibkonna andmeesitaja“ – valimisik, kellelt leibkonna tasandi teavet saadakse;
- (9) „päevik“ – vorm (elektrooniline või paberil), kuhu leibkonnad ja/või leibkonna liikmed märgivad kõik oma iga päev tarbitavad kaubad ja/või kulutused;
- (10) „arvestusperiood“ – periood, mille kohta leibkond ja/või üksikisik peab tarbimiskulutuste päevikut.

Artikkel 3

Statistilised mõisted ja muutujate kirjeldus

Liikmesriigid kasutavad I lisas sätestatud statistilisi mõisteid.

Muutujate tehnilised tunnused on sätestatud II lisas ja hõlmavad järgmist:

- a) muutuja tunnuskoode,
- b) muutuja nimetus,
- c) vastusevariandi kirjeldus ja vastusevariandi kood,
- d) kogumisüksus,
- e) vaatlusperiood.

Artikkel 4

Statistiliste populatsioonide ja vaatlusüksuste tunnused ning eeskirjad andmeesitajate kohta

1. Tarbimise valdkonna sihtpopulatsiooni moodustavad liikmesriigi territooriumil asuvad tavaleibkonnad ja kõik neisse kuuluvad isikud.
2. Leibkonna ja üksikisiku tasandil kogutakse või koostatakse teavet kõigi leibkonnaliikmete kohta, nagu on sätestatud II lisas.
3. Proxy-intervjuud on lubatud.

Artikkel 5

Vaatlusperioodid

1. Vaatlusperiood on üks kalendriaasta.
2. Tarbimiskulutuste vaatlusperiood on jooksev kalendriaasta. Kui tarbimiskulutusi kogutakse tagasiulatavalt, st osaliselt eelmisel aastal, käsitatakse neid jooksva aasta sobiva asendusena.
3. Tulu vaatlusperiood on jooksev kalendriaasta, välja arvatud leibkonna igakuine netotulu, mille puhul vaatlusperiood on jooksev kuu.
4. Tarbimiskulutuste ja tuluga mitteseotud muutujate vaatlusperioodid on sätestatud II lisas.

Artikkel 6

Valimi üksikasjalikud tunnused

1. Arvestusperiood on vähemalt 7 päeva. Selle maksimumpikkus on üks kuu, kui andmete kogumiseks ei ole kasutatud uuenduslikke meetodeid. Nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel ja ainult vajalikul määral võib lubada arvestusperioodi, mis on pikem kui üks kuu.
2. Valimileibkondade või -isikute arvestusperioodid jagatakse vaatlusperioodi peale ära, et hajutada hooajaliste ja muude ajaliste muutuste mõju valimile tervikuna. Selleks jagatakse valim mitmeks alamvalimiks, mis jagatakse arvestusperioodist lähtudes ühtlaselt vaatlusperioodi peale laiali.

3. Valimileibkonna või -isikuga proovitakse ühendust saada vähemalt kolm korda, enne kui ta uuringust kõrvaldatakse, välja arvatud järgmistel juhtudel:
  - a) aadressi asukohta oli võimatu kindlaks teha;
  - b) aadressil oli mitteeluruum või seal ei elanud kedagi;
  - c) leibkonda või isikut ei leitud sellelt aadressilt;
  - d) leibkond või isik ei saanud vastata (sealhulgas seetõttu, et nad ei ole võimelised vastama);
  - e) leibkond või isik keeldus kindlalt koostööst;
  - f) esinesid küsituleja turvalisust ohustavad asjaolud.
4. Valimileibkondade või -isikute kontrollitud asendamine on lubatud, kui esineb üks lõike 3 punktides a–f loetletud olukordadest või kui valimileibkonna või -isikuga ei ole kolmel korral kontakti saadud.
5. Asendusprotsessi maksimaalse kontrollituse tagamiseks järgitakse kindlat korda. Selline kord hõlmab sellise kava kasutamist, mis tagab, et valitud asendajad vastavad oluliste tunnuste poolest võimalikult täpselt asendatavatele leibkondadele või isikutele.
6. Asendavate valimileibkondade või -isikute kogum tuleb määratleda enne andmete kogumist. Leibkondi ega isikuid, kes ei kuulu sellesse kogumisse, ei või asendusena kasutada.
7. Leibkondade eelarve uuringust võib välja arvata väikesed osad riigi territooriumist, mis ei moodusta üle kahe protsendi riigi elanikkonnast.

Artikkel 7

Andmete kogumise perioodid ja meetodid

1. Peamised uuringuvahendid, mida kasutatakse otse andmeesitajatelt andmete kogumiseks, on üks või mitu küsitlust (küsitlused leibkonna ja/või üksikisikuga) ning leibkondade ja/või üksikisikute igapäevaselt peetav(ad) päevik(ud) tarbimiskulutuste kohta. Ebakorrapärase tarbimiskulutuste andmeid võib koguda ka tagasiulatuvalt kuni 12 küsitluseelse kuu kohta. Andmekogumiseks võib kasutada arukaid vahendeid ja allikaid ning registreid või muid meetodeid.
2. Selliste andmete kogumiseks, mida esitavad andmeesitajad otse, kasutatakse paberipõhist meetodit, arvutipõhiseid meetodeid, sealhulgas arvutipõhiseid isikuküsitlusi, arvutipõhiseid telefoniküsitlusi, isetäidetavaid arvutipõhiseid küsitlusi ning arvutipõhiseid veebiküsitlusi, sealhulgas tahvelarvutites ja nutitelefonides ning nutitelefonidele loodud rakendustes.
3. Küsitluse aeg peab olema võimalikult lähedal päeviku täitmise perioodile.

Artikkel 8

Andmete redigeerimise, imputeerimise, kaalumise ja hindamise ühised standardid

1. Vajaduse korral tuleb rakendada andmete imputeerimist, modelleerimist või kaalumist.
2. Kui kõigist allikatest saadava kogu aastase netotulu, sealhulgas selle mitterahaliste komponentide kohta ei saada leibkonna või isiku tasandil vastuseid ja selle tulemuseks on puudulikud andmed, tuleb rakendada asjakohaseid statistilise kaalumise või imputeerimise meetodeid.
3. Kui tulukomponentide muutujate, sealhulgas tasustamata tegevuse eest saadava mitterahalise tulu kohta ei saada leibkonna või isiku tasandil vastuseid ja selle tulemuseks on puudulikud andmed, tuleb rakendada asjakohaseid statistilise imputeerimise meetodeid.

4. Kaudse üüri arvestamiseks kasutatakse riigi eluasemete üürituru suurusel ja struktuurist olenevalt kaht meetodit: kas kihitusmeetodit või isehindamise meetodit. Eelistatud on tegelikel üüridel põhinev kihitusmeetod (kas otsese ekstrapoleerimise või ökonomeetrisel regressiooni abil). Piisavalt suure üürituru puudumise korral kasutatakse isehindamise meetodit.
5. Andmete suhtes rakendatav menetlus peab säilitama andmete varieeruvuse ja korrelatsiooni. Meetodeid, millega lisatakse imputeeritud väärtustele nn veakomponendid, tuleb eelistada meetoditele, millega imputeeritakse üksnes prognoositud väärtus.
6. Meetodeid, mis arvestavad korrelatsioonistruktuuri (või muid muutujate mitmemõõtelise jaotuse tunnuseid), tuleb eelistada äärejaotusel või ühemõõtmelisel jaotusel põhinevatele meetoditele.

Artikkel 9

Teabe edastamise vormingud

1. Liikmesriigid edastavad II lisas sätestatud muutujate tunnustele vastavad üksikandmed kooskõlas määruse (EL) 2019/1700 artikliga 11 ja V lisaga komisjonile (Eurostatile) elektroonilisel kujul. Rahalise tarbimise andmed edastatakse viiekohalisel COICOPi tasemel; omatarbimise ja piiriülese tarbimise kulutused edastatakse kahekohalisel COICOPi tasemel.
2. Liikmesriigid edastavad komisjonile (Eurostatile) üksikandmete failidena eelkontrollitud andmed, sealhulgas asjakohased kaalud, kasutades komisjoni (Eurostati) sätestatud statistiliste andmete ja metaandmete vahetamise standardeid ning ühtset andmesisestusportaali.

Artikkel 10

Kvaliteediaruanded

1. Peale nõuete, mis on sätestatud määruse (EL) 2019/1700 artiklis 13 ja määruses (EL) 2019/2180, milles määratakse kindlaks kvaliteediaruannete üksikasjalik kord ja sisu, ⁽¹⁾ peavad liikmesriikide kvaliteediaruanded vastama käesoleva määruse III lisas esitatud nõuetele.
2. Liikmesriigid edastavad komisjonile (Eurostatile) käesoleva määrusega nõutavad kvaliteedialased selgitavad metaandmed, kasutades statistiliste andmete ja metaandmete vahetamise standardeid. Nad saavad metaandmed ühtse andmesisestusportaali kaudu, et komisjon (Eurostat) saaks andmed kätte elektrooniliselt.

Artikkel 11

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja liikmesriikides vahetult kohaldatav.

Brüssel, 28. oktoober 2022

Komisjoni nimel
president
Ursula VON DER LEYEN

⁽¹⁾ ELT L 330, 20.12.2019, lk 8.

I LISA

Statistiliste mõistete määratlused

Tarbimine individuaaltarbimise klassifikaatori (COICOP) järgi

Tarbimine individuaaltarbimise klassifikaatori (COICOP) järgi põhineb Euroopa arvepidamise süsteemi ESA 2010 ⁽¹⁾ leibkonna lõpptarbimiskulutuste mõistel, niivõrd kui see on tarbimise valdkonnas kohaldatav. See mõiste tähistab kulutusi, mida tavaleibkonnad teevad kaupadele ja teenustele, et oma vajadusi või soove täita.

Leibkondade lõpptarbimiskulutused sisaldavad näiteks alljärgnevat:

- a) omaniku kasutuses olevate eluruumide eluasemeteenused (kaudne üür);
- b) omatarbimine;
- c) kulutused vahetarbimisena mittekäsitatavatele kirjetele, näiteks:
  - 1) materjalid eluruumide väiksemateks remonditöödeks ja siseviimistluseks, mida teevad nii üürnikud kui ka omanikud;
  - 2) materjalid kestvuskapade, kaasa arvatud sõidukite remondiks ja hoolduseks;
- d) kulutused kirjetele, mida ei käsitata kapitalimahutusena, eriti kestvuskapadele, mida kasutatakse mitme arvestusperioodi vältel; see hõlmab ka mõningate kestvuskapade omandiõiguse üleminekut ettevõttelt leibkonnale;
- e) otseselt tasutavad finantsteenused, mida leibkonnad kasutavad lõpptarbimiseks, välja arvatud kaudselt mõõdetavad finantsvahendusteenused (FISIM);
- f) kindlustusteenused tegelike teenustasude summana;
- g) pensionifondide teenused tegelike teenustasude summana;
- h) leibkondade maksed litsentside, lubade jne eest, mida käsitatakse teenuste ostmisena;
- i) majanduslikult mitteoluliste hindadega toodangu ostmine, näiteks muuseumipiletite eest tasumine.

Leibkondade lõpptarbimiskulutuste hulka ei kuulu

- a) mitterahalised sotsiaalsiirded, näiteks esialgu leibkondade tehtud, kuid hiljem riikliku sotsiaalkindlustuse kaetud kulutused, nagu mõningad meditsiiniteenustega seotud kulutused;
- b) kulutused vahetarbimise või kapitali kogumahutusena käsitatavatele kirjetele, näiteks:
  - 1) juriidilise isiku õigusteta üksusi omavate leibkondade kulutused, mis on tekkinud ärilistel eesmärkidel – näiteks kulutused sellistele kestvuskapadele nagu sõidukid, mööbel või elektriseadmed (kapitali kogumahutus põhivarasse), samuti kulutused mittekestvuskapadele, nagu kütus (käsitatakse vahetarbimisena);
  - 2) kulutused, mida tavaliselt teeb eluruumide siseviimistluseks, hoolduseks ja remondiks eluruume kasutav omanik, mitte üürnik (käsitatakse kui vahetarbimist eluruumide teenuste tootmisel);
  - 3) eluruumide ostmine (käsitatakse kapitali kogumahutusena põhivarasse);
  - 4) kulutused väärisesemetele (käsitatakse kapitali kogumahutusena põhivarasse);
- c) mittetoodetud vara omandamisena käsitatavad kirjed, eriti maa ostmine;
- d) kõik need leibkondade maksed, mida tuleb arvestada maksudena;
- e) leibkondade vabatahtlikud rahalised või mitterahalised siirded heategevuseks ning pääste- ja abiorganisatsioonidele.

Leibkondade lõpptarbimiskulutused kirjendatakse ostjahindades. See on hind, mille ostja ostmise hetkel toote eest tegelikult maksab.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. mai 2013. aasta määrus (EL) nr 549/2013 Euroopa Liidus kasutatava Euroopa rahvamajanduse ja regionaalse arvepidamise süsteemi kohta (ELT L 174, 26.6.2013, lk 1).

Ostjahind sisaldab alljärgnevat:

- a) tootemaksud, millest lahutatakse subsiidiumid (v.a mahaarvamisele kuuluvad maksud, näiteks käibemaks);
- b) transpordikulud, mida ostja maksab eraldi toote nõutud ajal ja nõutud kohta kohaletoimetamise eest;
- c) allahindlus hulgikoguse või hooajaväliste ostude standardhinnast või -kuludest.

Ostjahind ei sisalda alljärgnevat:

- a) vastavalt krediitingimustele lisatud intress või teenuskulud;
- b) lisatasud, mis on seotud makse hilinemisega, st kui makset ei tehta ostu tegemise ajal kokkulepitud ajavahemiku jooksul.

Kaudne üür

Eluruumide soetamist käsitatakse kapitalimahutusena (investeeringuna), mitte tarbimiskulutuseks, nii et seetõttu jäetakse see leibkonna lõpptarbimiskulutustest välja. Samas kaasneb eluruumide omamisega aga teenus, s.o peavari, mida leibkonnad aja jooksul kasutavad, ja seega kuulub peavarju hinnanguline üüri imputeerimise teel saadav hind leibkondade lõpptarbimiskulutuste alla. See kuulub leibkonna lõpptarbimiskulutuste mitterahalise osa alla, sest ei hõlma rahalisi tehinguid.

Samal ajal kujutab kaudne üür endast mitterahalist tuluallikat ja järelikult tuleb see kirjendada ka tulu poolele.

Kaudne üür arvestatakse kõikidele leibkondadele, kes on deklareerinud, et nad ei maksa kogu üüri, kuna nad on kas omanikud või elavad turuhinnast madalama hinnaga üüritud eluruumides või ei küsita nende käest eluruumide eest üüri.

Kaudset üüri arvestatakse ainult eluruumide (ja mis tahes sellega seotud hoonete, nt garaaž) puhul, mida kasutatakse leibkonna põhielukohana.

Kaudse üüri väärtus põhineb arvestuslikul üüril, mida makstaks samasuguse majutuse eest, võttes lisaks eluruumide endi suurusele ja kvaliteedile arvesse ka selliseid tegureid nagu asukoht, ümbruskonnas pakutavad avalikud teenused jne. Väärtusest arvestatakse maha tegelikult makstud üürisumma (kui majutust üüritakse turuhinnast madalama hinnaga) ja kulutused mis tahes tavapärasele hooldusele (gaas, elekter, vesi jms), väiksematele remonditöödele või renoveerimisele, mida omanikest leibkonnad teevad oma kasutuses olevates eluruumides ja mida tavaliselt teeks üürileandja.

Sarnane arvestus tehakse ka eluruumidest eraldi asetsevate garaažide kohta, mida omanik kasutab lõpptarbimise otstarbel koos eluruumidega.

Omaniku kasutuses olevate eluruumide teenuste väärtuse määramiseks kasutatakse eelistatavalt tegelikel üüridel põhinevat kihitusmeetodit (kas otsese ekstrapoleerimise või ökonomeetrilise regressiooni abil).

- Eluruumide üldkogum kihitatakse eelistatavalt eluruumi asukoha, suuruse ja liigi ning muude üüri mõjutavate tegurite alusel. Eluruumide üldkogumi arvestusliku üüriväärtuse leidmiseks kasutatakse andmeid eraomandis olevate üüritavate eluruumide tegelike üüride kohta. Kihi keskmist tegelikku üüri kohaldatakse kõikide eluruumide suhtes selles kihis.
- Kihitusmeetodi puhul omanike kasutuses olevate eluruumide suhtes kohaldatav üür on määratluse kohaselt üür, mis tuleb maksta eraturul pakutavate *möbleerimata* eluruumide kasutamise õiguse eest. Kaudsete üüride määramiseks kasutatakse *kõigist* eraomandis olevate möbleerimata eluasemete lepingutest tulenevaid üüre. Arvesse võetakse eraturu üürisummad, mis on valitsusepoolsest reguleerimisest tulenevalt madalad.
- Kui eespool määratletud vaadeldud üürisummade valim ei ole piisavalt suur, võib arvestuslike üürisummade määramisel kasutada *möbleeritud* eluruumide puhul vaadeldud üürisummasid, eeldusel et neid kohandatakse vastavalt mööbli olemasolule. Erandkorras võib kasutada ka avaliku sektori omanduses olevate eluruumide kõrgendatud üüre. Sugulastele või töötajatele üüritud eluruumide madalaid üüre ei tohiks kasutada.

Juhul kui puudub piisavalt suur üüriturg ja valdavad on omanike kasutuses olevad eluruumid, kasutatakse omanike kasutuses olevate eluruumide puhul isehindamise meetodit. Selle meetodi puhul on kaudse üüri väärtus ise hinnatud väärtus, mida kasutatakse eluruumide turuhinna väärtuse otsese hinnanguna.

Omatarbimine

Omatarbimine tähendab leibkonna omanduses olevate juriidilise isiku õigusteta üksuste toodanguna toodetud kaupu ja teenuseid, mida tarbivad sama leibkonna liikmed. Oma lõpptarbimiseks kasutatavate toodete näited:

- a) põllumajandustooted, mille põllumajandustootjad endale jätavad;
- b) eluruume kasutava omaniku toodetud eluasemeteenused;
- c) majapidamisteenused, mida toodetakse palgatöötajaid kasutades.

Selliste majapidamis- ja isikuteenuste tootmist, mida toodetakse ja tarbitakse samas leibkonnas, ei käsitata Euroopa arvepidamise süsteemis tootmisena ja seega ei kuulu need omatarbimise alla. Tootmisena ei käsitata näiteks järgmisi leibkondade endi toodetud majapidamisteenuseid:

- a) elamute koristamine, remont ja korrashoid niivõrd, kui neid tegevusi teevad tavaliselt ka üürnikud;
- b) leibkondade kestvuskaupeade puhastamine, hooldus ja remont;
- c) toidu valmistamine ja serveerimine;
- d) laste hoidmine, õpetamine ja juhendamine;
- e) haigete, pödurate või vanade inimeste hooldamine ning
- f) leibkonnaliikmete või nende kaupade transport.

Tootmise ja lõpptarbimiskulutuste hulka arvatakse aga majapidamis- ja isikuteenuste tootmine leibkondade palgatöötajate poolt.

Omatarbimine kirjendatakse ajal, mil oma lõpptarbimiseks säilitatav toodang leibkonda võetakse, ja selle väärtuseks määratakse turul müüdavate sarnaste toodete (kaupade ja teenuste) ostuhind. Palgatud isikute toodetud majapidamis- ja isikuteenuste toodangut hinnatakse töötajatele makstud hüvitiste järgi; nende hulka kuuluvad ka kõik mitterahalised hüvitised, näiteks toit või majutus.

Piiriülesed tarbimiskulutused

Leibkonna lõpptarbimiskulutused on residendist tavaleibkonna tarbimiskulutused, mis on tehtud elukohariigis või välismaal. Piiriülesed tarbimiskulutused on leibkonna tarbimiskulutused välismaal. Need hõlmavad kõiki elanike poolt äri- või isiklikul otstarbel välismaal reisimise ajal tehtud kaupade ja teenuste otseseid oste. Siinjuures tuleb eristada kahte järgmist kategooriat, mis vajavad erinevat käsitlemist:

- a) kõik ärireisijate äritegevusega seotud kulutused on vahetarbimine ja arvatakse seega leibkonna lõpptarbimisest välja;
- b) kõik ärireisijate või teiste reisijate tehtud muud kulutused on leibkonna lõpptarbimiskulutused.

Kirjendatakse ainult piiriülesed rahalised tarbimiskulutused.

Kõigist allikatest saadav kogu aastane netotulu, sealhulgas mitterahalised komponendid

Leibkonna kõigist allikatest saadav kogu aastane netotulu hõlmab kõigist allikatest saadavat rahalist aastast netotulu, töötamisest saadud mitterahalist tulu, mitterahalist tulu tasustamata tegevustest ja kaudset üüri.

Leibkonna kõigist allikatest saadav kogu aastane netotulu peaks olema võrdne kõigi leibkonnaliikmete kogu isikliku aastase netotulu summaga, millele on liidetud leibkonna tasandi kogu aastase netotulu komponendid.

Kõigist allikatest saadav rahaline aastane netotulu

Kõigist allikatest saadav rahaline aastane netotulu hõlmab järgmist:

- töötaja tulu rahas või näivrahas;
- füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemisest tulenenud rahaline kasum või kahjum (sealhulgas litsentsitasud);
- omanditulu:
  - a) intressid, dividendid ning juriidilise isiku õigusteta üksuste ettevõtlusesse investeeritud kapitali kasvutulud;
  - b) vara või maa rentimisest saadav tulu;
  - c) individuaalsetest erapensioniskeemidest saadud pensionid (v.a skeemid, mis on hõlmatud Euroopa integreeritud sotsiaalkaitsestatistika süsteemiga (ESSPROS));
- saadud jooksvad siirded:
  - a) sotsiaaltoetused:
    - pere- ja lapsetoetused;
    - eluasemetoetused;
    - töötushüvitised;
    - vanadushüvitised;
    - toitjakaotushüvitised;
    - haigushüvitised;
    - töövõimetushüvitised;
    - õppetoetused;
    - mujal klassifitseerimata sotsiaalse tõrjutusega seotud toetused/hüvitised;
  - b) saadud korrapärased leibkondadevahelised rahasiirded;
- muu saadud rahaline tulu.

Töötamisest saadud mitterahaline tulu

Töötamisest saadud mitterahaline tulu tähendab tulu mitterahalisi komponente, mida tööandja võimaldab töötajale töölepingu kohaselt kas tasuta või alandatud hindadega. (Kui mis tahes kaupu või teenuseid võimaldatakse nii era- kui ka tööalaseks kasutuseks, tuleb määrata kindlaks erakasutuse hinnanguline osakaal kogukasutuses ning arvutada see osakaal koguväärtusest.)

Siia hulka kuuluvad:

- ametiauto kas erasõitudeks või nii era- kui ka ametisõitudeks ning sellega seotud kulud (nt tasuta kütus, autokindlustus ning muud lõivud ja maksud vastavalt vajadusele),
- tasuta või subsideeritud eined, toidutalongid,
- eluasemega seotud kulude hüvitamine või tasumine (nt gaasi-, elektri-, vee-, telefoni- või mobiiltelefoniarved),
- töötajale leibkonna peamise või lisaelukohana tasuta või vähendatud üüri eest võimaldatavad eluruumid,
- muud tööandjate poolt töötajatele tasuta või alandatud hindadega võimaldatavad kaubad või teenused, kui neid võib pidada riigi tasandil või konkreetsete leibkonnarühmade puhul märkimisväärseks tulukomponendiks.

Tasuta võimaldatavate kaupade ja teenuste väärtus arvutatakse nende kaupade ja teenuste turuväärtuse alusel. Alandatud hindadega võimaldatavate kaupade ja teenuste väärtus arvutatakse turuväärtuse ja töötaja makstud summa vahena.

Siia ei kuulu:

- kaupade ja teenuste võimaldamise maksumus tööandja jaoks, kui need kaubad ja teenused on töötajatele vajalikud töö tegemiseks,
- töökohas pakutavad eluruumid, mida ei saa kasutada töötaja leibkond,

- töötajatele eranditult või peamiselt töö tegemiseks vajaminevate tööriistade, varustuse, riietuse jne ostmise eest makstavad hüvitised,
- erandlike töötingimuste tõttu vajalikud eritoidud ja -joogid,
- igasugused töötajale töökohas pakutavad või töö laadi tõttu nõutavad kaubad või teenused (nt tööks vajalik arstlik läbivaatus).

Mitterahaline tulu tasustamata tegevustest

Mitterahaline tulu tasustamata tegevustest sisaldab oma lõpptarbimiseks ette nähtud toodangut, s.o leibkonna toodetud kaupu ja teenuseid, mida tarbivad sama leibkonna liikmed.

Mitterahaline tulu tasustamata tegevustest ei sisalda kaudset üüri.

Tulumaks ja sotsiaalkindlustusmaksed

Tulumaks on maks, mida makstakse tulult, kasumilt ja kapitalikasumilt. Seda arvutatakse üksikisikute, leibkondade või maksuüksuste tegeliku või eeldatava tulu põhjal. Sii kuuluvad varalt, maalt või kinnisvaralt arvestatavad maksud, kui neid valdusi kasutatakse nende omanikele tulu arvestamiseks. Arvesse tuleks võtta ka makse, mis on seotud individuaalsetest erapensioniskeemidest saadud pensionidega (v.a skeemid, mis on hõlmatud Euroopa integreeritud sotsiaalkaitsestatistika süsteemiga).

Tulumaksu hulka kuuluvad:

- maksud üksikisikute, leibkondade või maksuüksuste tulult (töötamisest, varalt, ettevõtlusest, pensionidelt jne saadud tulu), sealhulgas tööandjate poolt kinnipeetud maksud, muud tekkekohas kinnipeetavad maksud ning juriidilise isiku õigusteta üksuste omanike tulult makstud maksud, mis on tasutud tulude vaatlusperioodi jooksul,
- tulude vaatlusperioodil saadud maksutagastused, mis on seotud tulude vaatlusperioodil või varasematel aastatel saadud tulult tasutud maksudega. Seda väärtust tuleks võtta arvesse tasutud maksude vähendusena,
- võimalikud maksuvõlgadelt arvestatud intressid ja maksuhaldurite määratud trahvid.

Tulumaksu hulka ei kuulu:

- jahi-, relvakasutus- ja kalapüügiõiguste eest makstavad lõivud.

II LISA

Muutujate tehnilised omadused

Muutuja tunnus	Muutuja nimetus	Vastusevariandi kood	Vastusevariandi kirjeldus	Kogumisüksus	Vaatlusperiood
Alamteema: ANDMEKOGUMISE TEAVE					
HA02	Uuringuaasta(d)	Aasta(d)	Uuringuaasta(d)	Leibkond	Jooksev
HC04C	Esimese leibkonnaküsitluse kuupäev	PP/KK/AAAA	Esimese leibkonnaküsitluse kuupäev	Leibkond	Jooksev
MB03C	Esimese leibkonnaliikme küsitluse kuupäev	PP/KK/AAAA	Esimese leibkonnaliikme küsitluse kuupäev	Kõik praegused leibkonnaliikmed	Jooksev
HA06	Kiht	1-9999999999998	Kihi tunnuscode	Leibkond	Väljavalimisel
		9999999999999	Ei kohaldata		
HA07	Esmane valikuüksus	1-9999999999998	Teise valikuüksuse tunnus	Leibkond	Väljavalimisel
		9999999999999	Ei kohaldata		
Alamteema: IDENTIFITSEERIMINE					
HA04	Leibkonna identifitseerimisnumber (leibkonna fail)	Identifitseerimisnumber	Leibkonna ID	Leibkond	Jooksev
MA04	Leibkonna identifitseerimisnumber (leibkonnaliikme fail)	Identifitseerimisnumber	Leibkonna ID	Kõik praegused leibkonnaliikmed	Jooksev
MA05	Leibkonnaliikme identifitseerimisnumber (leibkonnaliikme fail)	Identifitseerimisnumber	Identifitseerimisnumber	Kõik praegused leibkonnaliikmed	Jooksev
HA13	Leibkonnaküsimustikule vastanud leibkonnaliikme identifitseerimisnumber	Identifitseerimisnumber	Leibkonnaküsimustikule vastanud isiku identifitseerimisnumber	Leibkond	Jooksev
Alamteema: KAALUD					
HA10	Lõplik kaal	Kaal	Lõplik kaal	Leibkond	Jooksev

Alamteema: KÜSITLUSE TUNNUSED

HA11	Kasutatud küsitlusviis (leibkonnaküsitlus)	1	Paberipõhine isikuküsitlus (PAPI)	Leibkond	Jooksev
		2	Arvutipõhine isikuküsitlus (CAPI)		
		3	Arvutipõhine telefoniküsitlus (CATI)		
		4	Arvutipõhine veebiküsitlus (CAWI)		
		5	Nutiküsitlus		
		6	Muu		
		9	Ei kohaldata		
MA11	Kasutatud küsitlusviis (isikuküsitlus)	1	Paberipõhine isikuküsitlus (PAPI)	Kõik praegused leibkonnaliikmed	Jooksev
		2	Arvutipõhine isikuküsitlus (CAPI)		
		3	Arvutipõhine telefoniküsitlus (CATI)		
		4	Arvutipõhine veebiküsitlus (CAWI)		
		5	Nutiküsitlus		
		6	Muu		
		9	Ei kohaldata		
HA12	Kasutatud küsitlusviis (päevik)	1	Paberipõhine isikuküsitlus (PAPI)	Leibkond	Jooksev
		2	Arvutipõhine isikuküsitlus (CAPI)		
		3	Arvutipõhine telefoniküsitlus (CATI)		
		4	Arvutipõhine veebiküsitlus (CAWI)		
		5	Nutiküsitlus		
		6	Muu		
		9	Ei kohaldata		

Alamteema: ASUKOHT					
MB012	Elukohariik	SCL GEO kood	Elukohariik	Kõik praegused leibkonnaliikmed	Jooksev
HA08	Elukohapiirkond	NUTS (2 numbrit)	Piirkond (2 numbrit)	Leibkond	Jooksev
HA09	Linnastumise aste	1	Suurlinnad	Leibkond	Jooksev
		2	Väikelinnad ja eeslinnad		
		3	Maapiirkonnad		
Alamteema: DEMOGRAAFIA					
MB02	Leibkonnaliikme sugu	1	Mees	Kõik praegused leibkonnaliikmed	Jooksev
		2	Naine		
MB03	Leibkonnaliikme vanus (täisaastates)	Vanus	Vanus	Kõik praegused leibkonnaliikmed	Jooksev
		Tühi	Märkimata		
MB03A	Leibkonnaliikme sünniaasta	Aasta	Sünniaasta	Kõik praegused leibkonnaliikmed	Alaline
		Tühi	Märkimata		
MB03B	Leibkonnaliikme sünnipäeva möödumise küsitluse ajal	1	Jah	Kõik praegused leibkonnaliikmed	Jooksev
		2	Ei		
		Tühi	Märkimata		
MB04	Leibkonnaliikme perekonnaseis	1	Ei ole kunagi olnud abielus ega registreeritud kooselus	Kõik vähemalt 16-aastased praegused leibkonnaliikmed	Jooksev
		2	Abielus või registreeritud kooselus		
		3	Lesestunud või registreeritud kooselu lõppes partneri surmaga (ei ole uuesti abiellunud ega registreerinud uut kooselu)		

		4	Lahutatud või registreeritud kooselu lõpetati õiguslikult (ei ole uuesti abiellunud ega registreerinud uut kooselu)		
		Tühi	Märkimata		
		9	Ei kohaldata		

Alamteema: KODAKONDSUS JA RÄNDETAUST

MB01	Sünniriik	SCL GEO kood	Sünniriik	Kõik praegused leibkonnaliikmed	Alaline
		77	Sündinud välisriigis, aga sünniriik ei ole teada		
		Tühi	Märkimata		
		99	Ei kohaldata		
MB011	Peamine kodakondsus	SCL GEO kood	Peamine kodakondsus	Kõik praegused leibkonnaliikmed	Jooksev
		66	Kodakondsuseta		
		77	Välisriigi kodakondsus, aga riik ei ole teada		
		Tühi	Märkimata		
		99	Ei kohaldata		
MB01F	Isa sünniriik	SCL GEO kood	Sünniriik	Kõik vähemalt 16-aastased praegused leibkonnaliikmed	Alaline
		77	Isa sündinud muus riigis, kuid riik teadmata		
		Tühi	Märkimata		
		99	Ei kohaldata		
MB01M	Ema sünniriik	SCL GEO kood	Sünniriik	Kõik vähemalt 16-aastased praegused leibkonnaliikmed	Alaline
		77	Ema sündinud muus riigis, kuid riik teadmata		
		Tühi	Märkimata		
		99	Ei kohaldata		

Alamteema: LEIBKONNA KOOSSEIS

MBGRIDXX	Leibkonnamaatriks ⁽¹⁾	10	Partner (madal)	Kõik praegused leibkonnaliikmed	Jooksev
		11	Abikaasa/ registreeritud kooselu partner (kõrge)/valikuline		
		12	Partner/elukaaslane (kõrge)/valikuline		
		20	Poeg/tütar (madal)		
		21	Bioloogiline/ lapsendatud poeg/tütar (kõrge)/valikuline		
		22	Kasupoeg/kasutütar (kõrge)/valikuline		
		30	Väimees/minia (madal või kõrge)		
		40	Lapselaps (madal või kõrge)		
		50	Vanem (madal)		
		51	Bioloogiline/ lapsendanud vanem (kõrge)/valikuline		
		52	Kasuvanem (kõrge)/valikuline		
		60	Ämm/äi (madal või kõrge)		
		70	Vanavanem (madal või kõrge)		
		80	Vend/õde (madal)		
		81	Bioloogiline vend/õde (kõrge)/valikuline		
82	Kasuvend/-õde (kõrge)/valikuline				

(¹) Leibkonnamaatriksi muutuja vastusevariandi koodide 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90 ja 95 puhul esitatakse vähemalt madala täpsusastmega andmed. Kõrge täpsusastmega andmete esitamine on valikuline.

		90	Muu sugulane (madal või kõrge)		
		95	Muu isik, kellega sugulus puudub (madal või kõrge)		
		Tühi	Täpsustamata (madal või kõrge)		
MB042	Samas leibkonnas elavad partnerid	1	Seadusliku või <i>de facto</i> partneriga koos elavad isikud	Kõik vähemalt 16-aastased praegused leibkonnaliikmed	Jooksev
		2	Seaduslikust või <i>de facto</i> partnerist lahus elavad isikud		
		Tühi	Märkimata		
		9	Ei kohaldata		

Alamteema: PUUED JA TERVISESEISUNDI EUROOPA MINIMOODUL

MH01	Üldine tervise seisund oma hinnangul	1	Väga hea	Kõik vähemalt 16-aastased praegused leibkonnaliikmed	Jooksev
		2	Hea		
		3	Rahuldav (ei hea ega halb)		
		4	Halb		
		5	Väga halb		
		Tühi	Märkimata		
		9	Ei kohaldata		
MH02	Pikaajalised terviseprobleemid	1	Jah	Kõik vähemalt 16-aastased praegused leibkonnaliikmed	Jooksev
		2	Ei		
		Tühi	Märkimata		
		9	Ei kohaldata		
MH03	Terviseprobleemidest tingitud tegevuspiirangud	1	Väga piiratud	Kõik vähemalt 16-aastased praegused leibkonnaliikmed	Jooksev
		2	Mõningal määral piiratud		
		3	Ei ole üldse piiratud		
		Tühi	Märkimata		
		9	Ei kohaldata		

Alamteema: SOTSIAAL-MAJANDUSLIK SEISUND (VASTAVALT ISIKU ENDA MÄÄRATLUSELE)

ME01A	Sotsiaal-majanduslik seisund (vastavalt isiku enda määratlusele)	1	Töötav	Kõik praegused leibkonnaliikmed	Jooksev
		2	Töötu		
		3	Pensionil		
		4	Ei ole suuteline töötama pikaajaliste terviseprobleemide tõttu		
		5	Õpilane või üliõpilane		
		6	Kodune		
		7	Kohustuslikus sõjaväe- või tsiviilteenistuses		
		8	Muu		
		Tühi	Märkimata		
		9	Ei kohaldata		

Alamteema: TÖÖKOHA PÕHITUNNUSED

ME0908	Amet põhitöökohal	ISCO-08	ISCO kood 2 numbrikohaga	Kõik vähemalt 16-aastased praegused leibkonnaliikmed	Jooksev
		Tühi	Märkimata		
		99	Ei kohaldata		
ME04	Kohaliku üksuse tegevusala (põhitöökoht)	NACE kood	NACE kood 2 numbrikohaga	Kõik vähemalt 16-aastased praegused leibkonnaliikmed	Jooksev
		Tühi	Märkimata		
		99	Ei kohaldata		
ME02	Põhitöökoht: täis- või osajaga (vastavalt enda määratlusele)	1	Täisajatöö	Kõik vähemalt 16-aastased praegused leibkonnaliikmed	Jooksev
		2	Osajatöö		
		Tühi	Märkimata		
		9	Ei kohaldata		
ME12	Töölane seisund põhitöökohal	1	Füüsilisest isikust ettevõtja (töötajatega)	Kõik vähemalt 16-aastased praegused leibkonnaliikmed	Jooksev
		2	Füüsilisest isikust ettevõtja (ilma töötajateta)		
		3	Töötaja		
		4	Palgata töötav pereliige		
		Tühi	Märkimata		
		9	Ei kohaldata		

ME13	Leibkonnaliikme ameti sektor	1	Avaliku sektori töötaja	Kõik vähemalt 16-aastased praegused leibkonnaliikmed	Jooksev
		2	Erasektori töötaja		
		Tühi	Märkimata		
		9	Ei kohaldata		

Alamteema: HARIDUSTASE JA -KÄIK

MC01	Kõrgeim omandatud haridustase	0	Formaalharidus puudub või on allpool taset ISCED 1	Kõik vähemalt 16-aastased praegused leibkonnaliikmed	Jooksev
		1	ISCED 1 põhihariduse alumine aste		
		2	ISCED 2 põhihariduse ülemine aste		
		3	ISCED 3 keskharidus		
		4	ISCED 4 kutsekeskharidus või kutseõpe keskhariduse baasil		
		5	ISCED 5 keskeri- ja tehnikumiharidus keskhariduse baasil		
		6	ISCED 6 bakalaureusekraad või sellega võrdsustatud haridus		
		7	ISCED 7 magistrikraad või sellega võrdsustatud haridus		
		8	ISCED 8 doktorikraad või sellega võrdsustatud haridus		
		Tühi	Märkimata		
		9	Ei kohaldata		

Alamteema: LEIBKONNA KOOSSEIS – TÄIENDAVAD TÄPSUSTAVAD ÜKSIKASJAD

HB05	Leibkonna suurus	1–99	Leibkonna liikmete koguarv	Leibkond	Jooksev
		Tühi	Märkimata		

HB075	Leibkonna tüüp	1	Üheliikmeline leibkond	Leibkond	Jooksev
		2	Üksikvanem ja vähemalt üks alla 25 aasta vanune laps		
		3	Üksikvanem, kelle kõik lapsed on vähemalt 25-aastased		
		4	Ilma lasteta paar		
		5	Vähemalt ühe alla 25 aasta vanuse lapsega paar		
		6	Paar, kelle kõik lapsed on vähemalt 25-aastased		
		8	Muud tüüpi leibkond		
		Tühi	Märkimata		

Alamteema: ELUASEME PÕHITUNNUSED

HD01	Leibkonna eluaseme kasutamise alus	1	Omanik ilma hüpoteeklaenuta	Leibkond	Jooksev
		2	Omanik hüpoteeklaenuga		
		3	Üürnik, turuhinnaga üür		
		4	Üürnik, vähendatud üür		
		5	Üüri mittemaksev üürnik		
		Tühi	Märkimata		
		9	Ei kohaldata		
HD03	Eluruumi tüüp	1	Üksikelamu	Leibkond	Jooksev
		2	Paarismaja või ridaelamu		
		3	Korter alla 10 eluruumiga majas		

		4	Korter üle 10 eluruumiga majas		
		5	Muu eluase		
		Tühi	Märkimata		
		9	Ei kohaldata		
HD06	Leibkonna kasutuses olevate tubade arv	1–9,9	Tubade arv	Leibkond	Jooksev
		10	10 tuba või rohkem		
		Tühi	Märkimata		
		99	Ei kohaldata		

Alamteema: FORMAALHARIDUSES OSALEMINE (HETKESEISUGA)

MC02A	Osalemise formaalhariduses ja -koolituses (õpilase või õpipoisina)	1	Jah	Kõik vähemalt 16-aastased praegused leibkonnaliikmed	Jooksev
		2	Ei		
		Tühi	Märkimata		
		9	Ei kohaldata		
MC02B	Praeguse/kõige hiljutisema formaalse haridus- või koolitustegevuse tase	0	Formaalharidus puudub või on allpool taset ISCED 1	Kõik vähemalt 16-aastased praegused leibkonnaliikmed	Jooksev
		1	ISCED 1 põhihariduse alumine aste		
		2	ISCED 2 põhihariduse ülemine aste		
		3	ISCED 3 keskharidus		
		4	ISCED 4 kutsekeskharidus või kutseõpe keskhariduse baasil		
		5	ISCED 5 keskeri- ja tehnikumiharidus keskhariduse baasil		
		6	ISCED 6 bakalaureusekraad või sellega võrdsustatud haridus		
		7	ISCED 7 magistrikraad või sellega võrdsustatud haridus		

		8	ISCED 8 doktorikraad või sellega võrdsustatud haridus		
		Tühi	Märkimata		
		9	Ei kohaldata		

Alamteema: LEPINGU KESTUS

ME03A	Põhitöö pidevus	1	Tähtajatu kirjalik leping	Kõik vähemalt 16-aastased praegused leibkonna- liikmed	Jooksev
		2	Tähtajatu suuline kokkulepe		
		3	Tähtajaline kirjalik tööleping		
		4	Tähtajaline suuline kokkulepe		
		Tühi	Märkimata		
		9	Ei kohaldata		

Alamteema: AASTANE KOGUTULU ISIKU JA LEIBKONNA TASANDIL

MF099	Leibkonnaliikme kõigist allikatest saadav kogu aastane netotulu, sealhulgas mitterahalised komponendid (liikme fail)	0-999999999999999	Tulu (omavääringus)	Kõik vähemalt 16-aastased praegused leibkonna- liikmed	Jooksev kalendriaasta
		Tühi	Märkimata		
HH099	Kõigist allikatest saadav kogu aastane netotulu, sealhulgas mitterahalised komponendid	0-999999999999999	Tulu (omavääringus)	Leibkond	Jooksev kalendriaasta
		Tühi	Märkimata		

Alamteema: TULU PÕHIKOMPONENDID

HH011	Leibkonna igakuine netotulu	0-999999999999999	Tulu (omavääringus)	Leibkond	Jooksev kuu
		Tühi	Märkimata		
HH095	Kõigist allikatest saadav rahaline aastane netotulu	0-999999999999999	Tulu (omavääringus)	Leibkond	Jooksev kalendriaasta
		Tühi	Märkimata		

HH012	Mitterahaline töötamisest saadud tulu	0-9999999999999	Tulu (omavääringus)	Leibkond	Jooksev kalendriaasta
		Tühi	Märkimata		

Alamteema: MITTERAHALINE TULU TASUSTAMATA TEGEVUSTEST

HH023	Mitterahaline tulu tasustamata tegevustest	0-9999999999999	Tulu (omavääringus)	Leibkond	Jooksev kalendriaasta
		Tühi	Märkimata		

Alamteema: KAUDNE ÜÜR

HH032	Kaudne üür	0-9999999999999	Kaudne üür (omavääringus)	Leibkond	Jooksev kalendriaasta
		Tühi	Märkimata		

Alamteema: PEAMINE TULUALLIKAS

HI11	Peamine tuluallikas	1	Palk	Leibkond	Jooksev kalendriaasta
		2	Füüsilisest isikust ettevõtja tulu		
		3	Omanditulu		
		4	Pensionid, pensionihüvitised		
		5	Töötushüvitis		
		6	Muud praegu saadavad hüvitised ja muu tulu		
		Tühi	Märkimata		

Alamteema: JÕUKUSE ELEMENDID, SH ELURUUMIDE OMAMINE

HW10	Peamise elukoha väärtus	1-99999999999	Väärtus (omavääringus)	Leibkond	Jooksev
		Tühi	Märkimata		

HW20	Säästud (tavaliselt kuu jooksul)	1	Leibkond paneb raha kõrvale	Leibkond	Jooksev
		2	Leibkond peab kasutama sääste		
		3	Leibkond peab raha laenama		
		4	Leibkond ei pane raha kõrvale, ei pea kasutama sääste ega raha laenama		
		Tühi	Märkimata		

Alamteema: MAKSUD JA SOTSIAALMAKSED

HW30	Tulumaks ja sotsiaalkindlustusmaksed	-99999999-99999999	Maksud (omavääringus)	Leibkond	Jooksev kalendriaasta
		Tühi	Märkimata		

Alamteema: KOHUSTUSED

HW40	Peamise elukoha hüpoteeklaenu jääk	0-99999999999	Laenujääk (omavääringus)	Leibkond	Jooksev
		Tühi	Märkimata		
HW50	Hüpoteeklaenu igakuised põhisumma- ja intressimaksed	0-99999999.99	Hüpoteeklaenu põhisumma- ja intressimaksed (omavääringus)	Leibkond	Jooksev
		Tühi	Märkimata		

Alamteema: VÖLGNEVUSED

HW60	Võlgnevused	1	Jah	Leibkond	Jooksev
		2	Ei		
		Tühi	Märkimata		
		9	Ei kohaldata		

Alamteema: TARBIMINE INDIVIDUAALTARBIMISE KLASSIFIKAATORI (COICOP) JÄRGI ^(?)

HE01A	Toit ja alkoholita joogid	0-99999999999999	Summa (omavääringus)	Leibkond	Jooksev kalendriaasta
HE02A	Alkoholjoogid, tubakatooted ja narkootikumid	0-99999999999999	Summa (omavääringus)	Leibkond	Jooksev kalendriaasta

(?) Rahaline tarbimine individuaaltarbimise klassifikaatori järgi edastatakse viiekohalisel COICOPi tasemel.

HE03A	Rõivad ja jalatsid	0-9999999999999	Summa (omavääringus)	Leibkond	Jooksev kalendriaasta
HE04A	Eluase, vesi, elekter, gaas ja muu kütus	0-9999999999999	Summa (omavääringus)	Leibkond	Jooksev kalendriaasta
HE05A	Sisustus, kodutarbed ja igapäevane koduhooldus	0-9999999999999	Summa (omavääringus)	Leibkond	Jooksev kalendriaasta
HE06A	Tervis	0-9999999999999	Summa (omavääringus)	Leibkond	Jooksev kalendriaasta
HE07A	Transport	0-9999999999999	Summa (omavääringus)	Leibkond	Jooksev kalendriaasta
HE08A	IT-sektor	0-9999999999999	Summa (omavääringus)	Leibkond	Jooksev kalendriaasta
HE09A	Vaba aeg, sport ja kultuur	0-9999999999999	Summa (omavääringus)	Leibkond	Jooksev kalendriaasta
HE10A	Haridusteenused	0-9999999999999	Summa (omavääringus)	Leibkond	Jooksev kalendriaasta
HE11A	Restoranid ja majutusteenused	0-9999999999999	Summa (omavääringus)	Leibkond	Jooksev kalendriaasta
HE12A	Kindlustus- ja finantsteenused	0-9999999999999	Summa (omavääringus)	Leibkond	Jooksev kalendriaasta
HE13A	Isikuhooldus, sotsiaalkaitse ning mitmesugused kaubad ja teenused	0-9999999999999	Summa (omavääringus)	Leibkond	Jooksev kalendriaasta
Alamteema: OMATARBIMINE					
HE01B	Toit ja alkoholita joogid	0-9999999999999	Summa (omavääringus)	Leibkond	Jooksev kalendriaasta
HE02B	Alkoholjoogid, tubakatooted ja narkootikumid	0-9999999999999	Summa (omavääringus)	Leibkond	Jooksev kalendriaasta

HE03B	Rõivad ja jalatsid	0-999999999999999	Summa (omavääringus)	Leibkond	Jooksev kalendriaasta
HE04B	Eluase, vesi, elekter, gaas ja muu kütus	0-999999999999999	Summa (omavääringus)	Leibkond	Jooksev kalendriaasta
HE05B	Sisustus, kodutarbed ja igapäevane koduhooldus	0-999999999999999	Summa (omavääringus)	Leibkond	Jooksev kalendriaasta
HE06B	Tervis	0-999999999999999	Summa (omavääringus)	Leibkond	Jooksev kalendriaasta
HE07B	Transport	0-999999999999999	Summa (omavääringus)	Leibkond	Jooksev kalendriaasta
HE08B	IT-sektor	0-999999999999999	Summa (omavääringus)	Leibkond	Jooksev kalendriaasta
HE09B	Vaba aeg, sport ja kultuur	0-999999999999999	Summa (omavääringus)	Leibkond	Jooksev kalendriaasta
HE10B	Haridusteenused	0-999999999999999	Summa (omavääringus)	Leibkond	Jooksev kalendriaasta
HE11B	Restoranid ja majutusteenused	0-999999999999999	Summa (omavääringus)	Leibkond	Jooksev kalendriaasta
HE12B	Kindlustus- ja finantsteenused	0-999999999999999	Summa (omavääringus)	Leibkond	Jooksev kalendriaasta
HE13B	Isikuhooldus, sotsiaalkaitse ning mitmesugused kaubad ja teenused	0-999999999999999	Summa (omavääringus)	Leibkond	Jooksev kalendriaasta

Alamteema: PIIRIÜLESED TARBIMISKULUTUSED COICOPi JÄRGI

HJ01	Toit ja alkoholita joogid	0-999999999999999	Kulutused (omavääringus)	Leibkond	Jooksev kalendriaasta
HJ02	Alkoholjoogid, tubakatooted ja narkootikumid	0-999999999999999	Kulutused (omavääringus)	Leibkond	Jooksev kalendriaasta

HJ03	Rõivad ja jalatsid	0-999999999999999	Kulutused (omavääringus)	Leibkond	Jooksev kalendriaasta
HJ04	Eluase, vesi, elekter, gaas ja muu kütus	0-999999999999999	Kulutused (omavääringus)	Leibkond	Jooksev kalendriaasta
HJ05	Sisustus, kodutarbed ja igapäevane koduhooldus	0-999999999999999	Kulutused (omavääringus)	Leibkond	Jooksev kalendriaasta
HJ06	Tervis	0-999999999999999	Kulutused (omavääringus)	Leibkond	Jooksev kalendriaasta
HJ07	Transport	0-999999999999999	Kulutused (omavääringus)	Leibkond	Jooksev kalendriaasta
HJ08	IT-sektor	0-999999999999999	Kulutused (omavääringus)	Leibkond	Jooksev kalendriaasta
HJ09	Vaba aeg, sport ja kultuur	0-999999999999999	Kulutused (omavääringus)	Leibkond	Jooksev kalendriaasta
HJ10	Haridusteenused	0-999999999999999	Kulutused (omavääringus)	Leibkond	Jooksev kalendriaasta
HJ11	Restoranid ja majutusteenused	0-999999999999999	Kulutused (omavääringus)	Leibkond	Jooksev kalendriaasta
HJ12	Kindlustus- ja finantsteenused	0-999999999999999	Kulutused (omavääringus)	Leibkond	Jooksev kalendriaasta
HJ13	Isikahooldus, sotsiaalkaitse ning mitmesugused kaubad ja teenused	0-999999999999999	Kulutused (omavääringus)	Leibkond	Jooksev kalendriaasta
Alamteema: KOGUSED ^(?) (valikuline)					
HQ01	Toit ja alkoholita joogid	0-999999999999999- 9.9	Summa	Leibkond	Jooksev kalendriaasta
HQ02	Alkoholjoogid, tubakatooteid ja narkootikumid	0-999999999999999- 99.9	Summa	Leibkond	Jooksev kalendriaasta

(?) Rühmade „Toit ja alkoholita joogid“ ning „Alkoholjoogid, tubakatooteid ja narkootikumid“ puhul edastatakse kogused viiekohalisel COICOPi tasemel.

III LISA

Kvaliteediaruannete üksikasjad ja sisu

- (1) Liikmesriigid peavad edastama komisjonile (Eurostatile) kvaliteediaruande vastavalt eeskirjadele, mis on sätestatud määruse (EL) 2019/1700 artiklis 13 ja määruses (EL) 2019/2180, milles määratakse kindlaks kvaliteediaruannete üksikasjalik kord ja sisu ⁽¹⁾.
- (2) Liikmesriigid esitavad tarbimise valdkonna statistika kvaliteediaruandes järgmise konkreetse teabe.

STATISTILINE ESITUS

Andmete kirjeldus

- Uuringu nimetus riigi tasandil, uuringu aasta ja uuringu veebisaidi link.

Klassifitseerimissüsteemid

Andmetes kasutatud klassifikatsiooniversiooni loetelu ning kõik kõrvalekalded Euroopa statistikastandarditest või rahvusvahelistest standarditest.

Statistilised mõisted ja määratlused, sealhulgas vaatlusperiood

- Standardmääratlusest kõrvale kalduvate mõistete ja muutujate loetelu, milles on märgitud kasutatavad riigisiseseid mõisted ja erinevused riigisiseste mõistete ning vastavate standardmääratluste vahel.
- Tarbimiskulutused arvutatakse leibkonna lõpptarbimiskulutustena; kõrvalekaldeid sellest standardmääratlusest tuleb kirjeldada.
- Kaudse üüri arvutamise meetod (kihitus-/regressioonimeetod, kus täpsustatakse kasutatud mudeli/regressiooni liik ja kasutatud muutujad; isehindamise meetod).
- Asjakohasel juhul tulu ja tulukomponentide arvutamise/imputeerimise meetod.

STATISTILINE TÖÖTLEMINE

Allikandmed

- Valimialuse loomiseks kasutatud andmeallikate (nt rahvastikuregister, leibkonnaregister, eluruumiregister, rahvaloendus, muu uuring jms) kirjeldus, andmeallika ajakohastamise sagedus ja viimase ajakohastamise aasta ning valimialuse saamiseks või loomiseks kasutatud meetod. Kui andmeallikana on kasutatud muud uuringut, märgitakse uuringu nimetus.
- Valimidisain:
  - kui lõplik valikuüksus ei ole tavaleibkond, tuleb sellest teatada;
  - valimidisaini meetodid (nt lihtne juhuvalik; süstemaatiline valik; kihtvalik; klastervalik, mitmeastmeline valik, disainide kombinatsioon). Kui liikmesriigid kasutavad kihtvalikut, tuleb esitada kihtideks ja alamkihtideks jagamise kriteeriumid. Kui liikmesriigid kasutavad mitmeastmelist valikut, tuleb kirjeldada erinevaid etappe ja vastavaid tõenäosusi (võrdne, ebavõrdne, suurusele vastav). Kui liikmesriigid kasutavad valimidisainide kombinatsiooni, tuleb kirjeldada kasutatud disaine;
- valimi suurus.

⁽¹⁾ ELT L 330, 20.12.2019, lk 8.

Andmekogumine

- Küsitluse korraldamiseks kasutatud meetodite kirjeldus (nt PAPI, CATI, CAPI, CASI, CAWI^(?) ja/või muud allikad, nagu registrid, muud uuringud, mobiilirakendustel põhinevad nutikad andmekogumise viisid jms). Loetletakse muude allikate põhjal kogutud muutujad.
- Tarbimiskulutuste päeviku koostamiseks kasutatud meetodite kirjeldus (nt paberipõhine päevik, arvutipõhine päevik, veebipäevik, kassakviitungid, kviitungite skaneerimine, kliendikaardid, haldusandmed, mobiilirakendused ja/või muud allikad andmete nutikaks kogumiseks jne).

Andmete koostamine

- Leibkonna kaalumise tuleks kirjeldada iga kaalumisetappi eraldi: disainikaalud; vastamiskadu arvestavad korrektsioonid, kaalude kohandamine väliste andmeallikatega (kasutatud kalibreerimismeetodid, kohandamise tase ja kasutatud muutujad), muud kaalude kohandused (nt kärpimine, kaalude jaotuse ülemise (alumise) osa ümberkodeerimine kõrvalekalletega kohandamiseks); lõplikud kaalud.
- Imputeerimise kasutamise korral loetletakse kõik imputeeritud muutujad, kirjeldatakse kasutatud imputeerimiskorda ja selgitatakse imputeerimise põhjuseid. Arvestuslike väärtuste arv protsendina vaatluste koguarvust esitatakse iga tulu ja tulukomponendi muutuja kohta, sealhulgas mitterahaline tulu tasustamata tegevustest nii leibkonna kui ka isiku tasandil.

TÄPSUS JA USALDUSVÄÄRSUS

Valikuviga

- Täpsusnõuded on esitatud näitaja „Nende leibkondade protsent, kelle kulutused eluasemega seotud kategooriatele, sh veele, elektrile ning gaasile ja muudele kütustele, moodustab üle 50 % kogukuludest“ puhul standardvigades ning väljendatud tegeliku hinnangu ja riigi statistilise üldkogumi suuruse pideva funktsioonina, nagu on määratletud määruse (EL) 2019/1700 II lisas tarbimise valdkonna kohta.
- Kõigi tarbimiskulutuste (HE00) ja kahekohalise COICOPi taseme tarbimiskulutuste (HE01–HE13) puhul esitatakse riigi tasandil keskmine, vaatluste koguarv ja standardvead.
- Riigid peavad kirjeldama täpsushinnangute arvutamise meetodikat. Kui täpsusnõuded täidetakse kuni kolme järjestikuse vaatlusaasta üksikandmete kombineerimise teel vastavalt määruse (EL) 2019/1700 II lisa punktile 8, peavad riigid kirjeldama täpsuse hindamiseks kasutatud asjakohaseid alternatiivseid meetodeid.

Valikust sõltumatu viga

Mõõtmisviga

Kirjeldada tuleb uuringus tõenäoliselt leiduvate mõõtmisvigade eri allikaid. See hõlmab

- küsimustiku- ja päevikudisaini kirjeldust ja katsetamist;
- küsitleja koolituse kirjeldust (nt koolituspäevade arv, töösüste katsetamine enne välitöö algust (edukuse määr jne));
- teavet uuringute kohta küsitleja mõju kontrollimiseks, nagu kordusküsitlused, andmete kontrollimisega seotud uuringud või eksperimendid seoses valimi jagamisega (kui sellised andmed on olemas), ning mudelite tulemuste kohta (kui sellised andmed on olemas).

(?) PAPI – tavapärase paberipõhine isikuküsitlus; CATI – arvutipõhine telefoniküsitlus; CAPI – arvutipõhine isikuküsitlus; CASI – isetaidetav arvutipõhine küsitlus; CAWI – arvutipõhine veebiküsitlus.

Kaoviga

Üksuse või objekti kadu

- Liikmesriigid peavad arvutama leibkonna kao määra järgmiselt:

leibkonna kao määr (NRh) arvutatakse järgmiselt:

$$\text{NRh} = (1 - (\text{Ra} * \text{Rh})) * 100,$$

kus:

Ra on aadressiga kontaktisaamise määr, mille arvutamiseks jagatakse aadresside arv, millega on saadud edukas kontakt, valitud kehtivate aadresside arvuga;

Rh on lõpule viidud ja andmebaasi jaoks vastu võetud leibkonnaküsitluste suhtarv, mille arvutamiseks jagatakse leibkondade arv, kelle küsitlus on lõpule viidud ja andmebaasi jaoks vastu võetud, andmekõlblike leibkondade arvuga aadressidel, millega on saadud kontakt.

- Nendes liikmesriikides, kus kasutatakse üksuse või objekti kao korral kontrollitud asendamisi, tuleb vastamiskao määrad arvutada enne ja pärast asendamisi.
- Vastamata jätnud isikute jaotus tunnuste alusel ja vastamiskao võimalikud põhjused.
- Vastamiskao korrigeerimiseks võetud meetmete kirjeldus ja hinnang võimalikele raskustele, mida sellised meetmed võivad kaudselt tekitada (nt kalibreerimine suurte ja muutlike kaaludega).
- Üksuse või objekti kao korral kontrollitud asendamiste kohaldamise korral ja vastavalt artikli 6 lõigete 4, 5, 6 ja 7 sätetele tuleb esitada asendusmäärad ning asendajate valiku meetodi kirjeldus, asendatud üksuste peamised tunnused võrreldes algsete üksustega, asendatud (algsete) üksuste jaotus aadressiga kontakti saamise katsete arvu järgi, leibkonnaküsitluse/päevikupidamisega nõustumine ning leibkonnaküsimustiku/päeviku tulemus.
- Leibkondade arv, kellega saadi edukas kontakt enne ja pärast asendamist.
- Vastanud leibkondade arv enne ja pärast asendamist.
- Esitada tuleb valimi kogumaht, sobivate üksuste arv ja valimi netosuurus, sealhulgas asendusühikud (saavutatud valimi suurus).

Üksikvastuse kadu

Leibkonna maatriksi, leibkonnaliikme vanuse (täisaastates), sotsiaal-majandusliku seisundi (vastavalt enda määratlusele), kõigi tulu ja tulukomponentide muutujate, peamise tuluallika ja leibkonna eluaseme kasutamise aluse kohta esitatakse järgmine teave:

- iga muutuja kohta nende leibkondade protsent (leibkonna tasandil kogutud või koostatud muutuja kohta) või nende isikute protsent (isiku tasandil kogutud või koostatud muutuja kohta), kes on saanud tulu;
- iga leibkonna/isiku tasandil kogutud või koostatud muutuja kohta nende leibkondade protsent (leibkonna tasandil kogutud või koostatud muutuja kohta) või nende isikute protsent (isiku tasandil kogutud või koostatud muutuja kohta), kelle puhul on puuduvaid väärtusi (enne imputeerimist). Mitmest komponentide muutujast koostatud/kogutud muutujad, mille puhul on leibkonna/isiku tasandil enne imputeerimist puudu vähemalt ühe komponendi väärtus, käsitatakse muutujatena, mille puhul on enne imputeerimist selle leibkonna/isiku kohta puuduvaid väärtusi.

Töötlemisviga

- Tuleb esitada teave õigesti kavandatud rakendusmeetodite vigasest rakendamisest tingitud töötlemisel tehtud vigade ja nende mõju kohta andmekogumise lõpptulemustele. Tuleb anda ülevaade andmekogumise järel avastatud peamiste vigade kohta.

- Kvaliteedikontrollide (nt andmesisestuse kontroll, kodeerimiskontroll jne) ja andmete redigeerimise protsessi kirjeldus (nt peamiste tarbimiskulutuste ja tulumuutujate andmete redigeerimise eeskirjade kirjeldus).
- Kirjeldada tuleb imputeerimiskorda. Tuleb esitada teave imputeerimismäära kohta, mis on arvatud imputeeritud vaatluste osakaaluna (iga muutuja kohta) vaatluste koguarvust.

Andmete läbivaatamise põhimõtted

Tuleb esitada teave võimalike põhimõtete kohta, mille alusel tagatakse levitatud andmete läbipaistvus, kui kogutud esialgseid andmeid hiljem parandatakse. Andmete parandamisest tuleb teatada.

Andmete läbivaatamise tavad

- Paranduste tegemise ajakava,
- paranduste peamised põhjused ja olemus (uued lähteandmed, uued meetodid jne),
- paranduste mõju näitajatele.

SIDUSUS JA VÕRRELDAVUS

Valdkondadevaheline sidusus

Sidusus sissetulekuid ja elamistingimusi käsitleva ELi statistikaga (EU-SILC)

Järgmisi tulumuutujaid võrreldakse sissetulekuid ja elamistingimusi käsitleva ELi statistikaga kas riigi tasandil või riigid kinnitavad selle Eurostati arvutuste põhjal: suhtelise vaesuse piir (eurodes), suhtelise vaesuse määr (%), suhtelise vaesuse süvik, sissetulekukvintiliide suhte kordaja S80/S20, Gini kordaja.

Sidusus ühtlustatud tarbijahinnaindeksiga

Kahekohalise COICOPi taseme tarbimiskulutuste struktuuri võrreldakse vastavate ühtlustatud tarbijahinnaindeksi muutujatega kas riigi tasandil või riigid kinnitavad selle Eurostati arvutuste põhjal.

Sidusus rahvamajanduse arvepidamisega

Kahekohalise COICOPi taseme tarbimiskulutuste struktuuri võrreldakse vastavate rahvamajanduse arvepidamise muutujatega kas riigi tasandil või riigid kinnitavad selle Eurostati arvutuste põhjal.

Sisemine sidusus

Tuleb teatada võimalikust kooskõla puudumisest leibkondade eelarve uuringu andmestikus, esitades selgitused vasturääkivuste kohta.
